

ภาคผนวก

ภาคผนวก³⁷

△	หมายถึง ผู้ชาย
○	หมายถึง ผู้หญิง
△	หมายถึง ผู้ชายที่เสียชีวิตแล้ว
○	หมายถึง ผู้หญิงที่เสียชีวิตแล้ว
==	หมายถึง แต่งงาน
≠	หมายถึง หย่าร้าง
	หมายถึง ดึงสายกระดูก
┌	หมายถึง แสดงความเป็นพี่น้อง
()	ปรากฏได้แผนภาพทุกแผนภาพ ข้างในเครื่องหมายมีตัวเลขแสดงอายุ มีหน่วยเป็นปี
Ego	ในทางจิตวิทยาหมายถึงตัวตน ในที่นี้หมายถึง ผู้ชายที่มีครอบครัวและเป็นกลุ่มตัวอย่าง

กาลัมชะชาฮาอะฮ์ คือการกล่าว ถาอ์ลาฮาอิลลอลอฮ์ มุฮัมมัดคารอซุลลุลอฮ์ หมายถึงไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอลอฮ์ และนบีมุฮัมมัดคือศาสนาชูต

ละหมาดซุฮ์รี้ คือ การละหมาดที่มีกำหนดเวลาตั้งแต่ พระอาทิตย์เริ่มคล้อยจนถึงเงาของสิ่ง

³⁷ ภาคผนวกหรืออภิธานศัพท์ (Glossary) ตามที่เสนอไว้ในงานวิจัยนี้โดยหลักแล้วอ้างอิงจาก บรรจง บินกาซัน. 2542. สารานุกรมฉบับเยาวชนและผู้เริ่มสนใจ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อัลลฮ์มีน.

หนึ่งเท่ากับตัวของมัน อาจกล่าวอย่างๆว่า คือการละหมาดช่วงบ่าย

ละหมาดอิสรีย์ คือ การละหมาดที่มีกำหนดเวลาตั้งแต่ต้นเวลาซุฮ์รจนถึงพระอาทิตย์ตกจากกล่าวอย่างง่าย ๆ ว่าคือการละหมาดช่วงเย็น

ละหมาดมัฆริบ คือ การละหมาดที่มีกำหนดเวลาตั้งแต่พระอาทิตย์ตกจนแสงอาทิตย์บนขอบฟ้าหายไปหมดจากกล่าวอย่างง่าย ๆ ว่าคือการละหมาดช่วงค่ำ

ละหมาดอิซอ คือ การละหมาดที่มีกำหนดเวลาตั้งแต่ต้นเวลามัฆริบจนถึงแสงเงินแสงทองขึ้นหรืออาจกล่าวอย่างง่าย ๆ ว่าคือละหมาดช่วงกลางคืน

ละหมาดซุบฮีย์ คือ การละหมาดที่มีกำหนดเวลาตั้งแต่แสงเงินแสงทองขึ้นจนถึงดวงอาทิตย์ขึ้นหรืออาจกล่าวอย่างง่าย ๆ ว่าคือ การละหมาดในช่วงหัวรุ่ง

การละหมาด มีระเบียบการละหมาดดังนี้

1. ละหมาดเมื่อสะอาดปราศจากสิ่งสกปรก (สิ่งสกปรกเช่น ปัสสาวะ) และสิ่งใหญ่ (สิ่งสกปรกเช่น เลือดประจำเดือน เลือดหลังคลอดถูกเป็นต้น) และได้แต่งกายด้วยเครื่องนุ่งห่มที่สะอาด โดยปกปิดร่างกายถูกต้องเรียบร้อยแล้ว คือ ถ้าเป็นชายต้องปกปิดระหว่างสะดือกับหัวเข่า และถ้าเป็นหญิงต้องปกปิดทั้งร่างกายเว้นหน้ากับมือทั้งสอง

2. ผู้ละหมาดยืนตรงหันหน้าไปทางกิบลัต (ทิศตะวันตก) แล้วควรอ่านซูเราะฮ์ “กัลดอะอุซุบิร้อบบินนาซ” จนจบซูเราะฮ์ เพื่อว่าจะได้ป้องกันการกระชากกระชามของซัยคอน แล้วผู้ละหมาดต้องสำรวมจิตใจให้สงบมุ่งไปสู่อัลลอฮ์ พร้อมกับการนอบน้อมถ่อมตน ไม่พะวงถึงกิจการงานในคนุยาหรือโลกเป็นอันขาด ต่อจากนั้นยกมือขึ้นตักบิร้อตุลเอียะห์รอม (ยกมือทั้งสองข้าง โดยแบฝ่ามือไปข้างหน้า ให้หัวแม่มือจรดหรืออยู่ระดับตึ่งหูทั้งสองข้าง แล้วกล่าวคำว่า “อัลลอฮูอักบัร” พร้อมเนียตละหมาด แล้วเอามือทั้งสองมากอดอก โดยฝ่ามือขวาวางทับหลังมือซ้าย

3. อ่าน “ตุอาอิฟติตะฮ์” “อะอุซุบิลลาฮ์” และ “บิสมิ้ลลาฮ์” ต่อจากนั้น

จึงอ่าน “ชฺระราชส์ฟาติสะฮ์” เมื่อจบแล้วควรอ่านชฺระราชส์ หรืออาัยต์ กรุอาอันที่
ง่ายสำหรับผู้ละหมาด เมื่อเสร็จแล้วจึง ให้กล่าวว่า “อัลลอฮ์อัครบ์” พร้อมกับยก
มือทั้งสองเหมือนกับตักบิร่อตุลเอียะฮฺรอม แล้วเอามือลง “รุกัวะฮฺ” คือก้มศรีษะ
โดยโน้มคิ้วลงเอาฝ่ามือ จับเข้า ให้ศรีษะและหลังอยู่ในระดับเดียวกัน และจะต้อง
มีการหยุดพักในระหว่างนั้นด้วย ขณะหยุดพักให้อ่านตัสเบียะฮ์รุกัวะฮฺเกินกว่า 3
ครั้ง (ถ้าละหมาดคนเดียว)แล้วจึงเงยศรีษะพร้อมกับอ่าน“ชะมิอัลลฮ์” แล้วเมื่อ
ยืนตรงแล้วจึงอ่านดูอา “เอียะติคาล” กล่าวอัลลอฮ์อัครบ์”

4. ก้มชฺยูด คือลดคิ้วลงคุกเข่ากับพื้น เอามือยันลงที่พื้น ปล่อยให้ปลายนิ้วมือชี้
ตรง ไปข้างหน้า แล้วก้มลงให้หน้าผากแนบลงกับพื้น และงมูกแตะพื้นปลายนิ้ว
เท้าแนบพื้น โดยให้มีการหยุดพักในขณะที่ชฺยูดด้วย พร้อมกับอ่าน “ตัสเบียะฮ์
ชฺยูด” เสร็จแล้วจึงเงยศรีษะนั่งระหว่างชฺยูดพร้อมกับอ่าน “คูอาระฮฺหว่างสองชฺยูด”
หลังจากนั้นชฺยูดเหมือนกับครั้งที่หนึ่ง แล้วจึงยืนขึ้นพร้อมกับกล่าว “อัลลอฮ์
อัครบ์” ที่ทำมาทั้งหมดนี้เท่ากับหนึ่งรอกะอัต ส่วนรอกะอัตอื่น ๆ ก็กระทำ
เหมือนกัน เว้นแต่รอกะอัตใดต้องนั่ง “ตะชะฮ์ฮ์ฮฺฮฺ” ก็ให้นั่งตะชะฮ์ฮฺฮฺก่อน

5. เมื่อกระทำการละหมาดรอกะอัตสุดท้าย โดยกล่าวตะชะฮ์ฮฺฮฺเรียบ
ร้อยแล้วก็ให้สลาม โดยผินหน้าไปกล่าวสลาทางขวาครั้งหนึ่ง และผินหน้าไป
กล่าวสลามทางขวาครั้งหนึ่ง และผินหน้าไปกล่าวทางซ้ายอีกครั้งหนึ่ง การผิน
หน้านี้ ควรผินจนทำให้คนข้างหลังสามารถมองเห็นแก้มของผู้ละหมาดทั้งสอง
ครั้ง และสุนัตให้เนียตออกจากละหมาดพร้อมกับการกล่าวสลามจบหมดพอดี
(การิม อับดุลเลาะฮ์, ม.ป.ป. : 142-158)

การถือศีลอด คือ การละเว้นจากการรับประทานอาหาร น้ำ การมีเพศสัมพันธ์ การนินทาว่า
ร้าย การคิดร้าย เป็นต้น นับตั้งแต่อะซาน (เสียงการเรียกร้องสู่การละหมาด) ชุบฮ์
จนกระทั่งได้ยินเสียงอะซานมัฆริบ จึงจะสามารถกระทำในสิ่งที่ละเว้นนั้นได้ ใน
เดือนรอมฎอนตามปฏิทินอิสลาม มีการถือศีลอดตลอดทั้งเดือน ส่งเสริมให้มีการ
อ่านคำภีร์อัลกรุอาณ บริจาคทาน หุดและคิดในสิ่งดี เป็นต้น

ชะกาต คือ ภาษีที่จ่ายให้แก่คนยากจน คนอนาถา คนที่มีใจโน้มมาสู่อิสลาม ผู้มีหน้าที่
บริหาร จัดเก็บ และจ่ายชะกาต ผู้มีหนี้สินสิ้นพันตัว ไร้ทาสและเชลยในหนทาง
ของอัลลอฮ์ ในปีหนึ่งจะมีการจ่ายครั้งหนึ่ง ชะกาตมีหลายประเภท เช่น ชะกาต

การค้า ชะภาคสัตว์เถียง เป็นต้นแต่ที่ชาวมุสลิมทุกคนต้องจ่ายได้แก่ ชะภาค
 พิเคราะห์คือ การจ่ายชะภาคในรูปของข้าวสาร 1 ทะนาน หรือเงินเป็นจำนวน
 เท่ากับราคาข้าวสาร 1 ทะนาน ให้แก่คนยากจนหรือคนด้วยโอกาส เป็นต้น หรือ
 มอบหมายให้แก่มีสยิดจัดการจ่ายชะภาคแก่ผู้สมควรได้รับ

การประกอบพิธีฮัจญ์ คือ การแสวงบุญที่นครเมกกะฮ์ประเทศซาอุดีอาระเบีย

มลาอิกะฮ์ คือ เทวดาของพระเจ้ามีหน้าที่รับศาสน์จากพระเจ้าส่งแก่นบีและศาสนทูต บันทีก
 ความดีความชั่ว เอาชีวิตมนุษย์ เป็นต้น

นบี คือ มนุษย์ที่ได้รับศาสน์จากพระเจ้าให้ปฏิบัติตามอิสลาม

รอซูลุลลอฮ์ คือ มนุษย์ที่ได้รับศาสน์จากพระเจ้าให้ปฏิบัติและถ่ายทอดอิสลาม

โรงเรียนคาดีการ์ คือ โรงเรียนที่สอนศาสนาอิสลามแก่เด็กที่มีอายุในช่วงประมาณ 5-13 ปี หรือ
 ช่วงอายุที่เด็กเรียนระดับประถมศึกษา

ปอเนาะ ตามความหมายและการเรียกของชาวไทยมุสลิมทั่วไป คือ โรงเรียนสอนศาสนา
 อิสลามซึ่งมี 2 ระบบ ระบบเก่าสอนวิชาการศาสนาเพียงอย่างเดียว หนังสือที่ใช้
 เรียนมักเรียกกีตาบ ระบบที่ 2 ได้แก่ปอเนาะระบบใหม่ หรือโรงเรียนเอกชน
 สอนศาสนาอิสลามที่สอนวิชาการศาสนา และวิชาสามัญ ปอเนาะจึงเป็นคำเรียก
 ที่มีความหมายรวมถึงปอเนาะระบบเก่าและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

อะซาน คือ ถ้อยคำเรียกร้องสู่การละหมาดในเที่ยวแรก การศึกษาครั้งนี้เน้นการอะซาน
 ภายหลังจากเด็กคลอด

อิกอมัต คือ ถ้อยคำเรียกร้องสู่การละหมาดในเที่ยวที่สอง การศึกษาครั้งนี้เน้นการอิกอมัต
 ภายหลังจากเด็กคลอด

อะกีเกาะฮ์ คือ การทำบุญเลี้ยงอาหารที่มาจาก การเชือดสัตว์สี่เท้าที่เป็นอาหารได้แก่ วัว

แพะ และ เป็นต้น การทำบุญเลี้ยงอาหารนี้สืบเนื่องจากที่เด็กได้สัมผัสโลก

ตะขัน คือ การเปิดปากเด็กด้วยอาหารที่มีรสชาติหวานได้แก่ ฝรั่งแห้ง ลูกอินชาลัม น้ำตาลก้อน น้ำซ้มน้มน้ำ หรือ น้ำที่เป็นครีมมงคลมีที่มาจากบ่อในนครเมกกะ และ เปิดปากด้วยสิ่งมีค่า ได้แก่ ทอง และนาค เป็นต้น

การเข้าสู่สู่นัดหรือคิदान คือ การขลิบอวัยวะเพศชายและหญิง

มะจ็อนา หมายถึง ของขวัญ

บาลาญอ หมายถึง สิ้นสุด

ม็องาดา หมายถึง การส่งตัว

ญาโม๊ะ หมายถึง การต้อนรับ

มะงาเค๊ะ หมายถึง การกล่าวถ้อยคำปฏิญาณตนไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์ นบีมุฮัมมัดคือศาสนทูต เป็นภาษาอาหรับ โดยกล่าวซ้ำหลายๆ ครั้ง

อามาลัน หมายถึง ศาสนกิจ

ซุนเนาะหันบี คือแบบอย่างที่มีมุฮัมมัด (ศ็อล ฯ) ได้กระทำไว้ทั้ง กาย วาจา ใจ

ซุกุม หมายถึง หลักการศาสนา

นีกะฮ์ หมายถึง การแต่งงาน

อิซกีกะฮเวน หมายถึง ทรัพย์สินหรือคุณประโยชน์ซึ่งชายมีหน้าที่ชำระ หรือบำเพ็ญ ตอบแทนแก่หญิง เนื่องจากการสมรส

สุญัต	คือ การกระทำที่ไม่บังคับแต่ได้ผลบุญ
วาญิบ	คือ สิ่งที่ต้องกระทำ ได้ผลบุญเป็นการตอบแทน หากละทิ้งถือเป็นการทำบาป
โตะลือบา	หมายถึง แยกที่ได้รับเชิญให้ร่วมงาน
โตะบาเก	หมายถึง นักศึกษาชายในโรงเรียนสอนศาสนาหรือปอเนาะ
ซอและห์	หมายถึง ผู้ที่ดำเนินชีวิตตามแนวทางศาสนาหรือผู้ที่เคร่งครัดในศาสนา
คนอเล็ม	หมายถึง ผู้มีความรู้ และมีการปฏิบัติศาสนาอย่างเคร่งครัดเช่น โตะครู โตะอิหม่าม โตะคอเต็บ เป็นต้น
โตะอิหม่าม ¹	มีหน้าที่ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. ปฏิบัติตามหน้าที่อิหม่ามตามหลักการศาสนาอิสลามเป็นประจำ 2. ปกครองและสอดส่องให้สัปบุรุษปฏิบัติตามหลักการศาสนาอิสลาม ข้อบังคับและระเบียบของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย 3. อำนวยความสะดวกแก่สัปบุรุษในการบำเพ็ญศาสนกิจและกุศลกรรม 4. สั่งสอนอบรมวิทยาการศาสนาอิสลามแก่ปวงสัปบุรุษ 5. จัดการเรื่องครอบครัวและมรดก ตามหลักการของศาสนา
โตะคอเต็บ	มีหน้าที่ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1. ปฏิบัติตามหน้าที่คอเต็บตามหลักการศาสนาอิสลาม 2. สั่งสอนอบรมวิทยาการทางศาสนาอิสลามแก่ปวงสัปบุรุษ 3. ปฏิบัติหน้าที่แทนอิหม่ามเมื่อมีเหตุสมควร

¹หน้าที่ของโตะอิหม่าม โตะคอเต็บ และโตะบิลาล มีที่มาจาก สำนักงานจุฬาราชมนตรี. 2535. ระเบียบการบริหารมัสยิด. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาราชมนตรี. หน้า 6 .

โต๊ะปี่ลาต หรือโต๊ะบิหลัน มีหน้าที่ดังนี้

1. ปฏิบัติตามหน้าที่ปี่ลาตตามหลักการศาสนาอิสลาม
2. ส่งสอนอบรมวิชาการทางศาสนาอิสลามแก่ปวงสัปบุรุษ

กรือบาน คือ การเชือดสัตว์พลีเพื่ออัลลอฮ์ในโอกาสแห่งการเฉลิมฉลองวันเทศกาล อีดิลอัฎฮาอันเป็นวันที่มุสลิมทั่วโลกเฉลิมฉลองแสดงความยินดีแก่มุสลิมจากส่วนต่างๆ ของโลกได้มีโอกาสไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ นครเมกกะฮ์

อัลกรูอาน คือ คำกวีสูงสุดของชาวไทยมุสลิมซึ่งรวบรวมวจนะของอัลลอฮ์ที่ทรงประทานให้แก่มนุษยชาติโดยผ่านทางนบีมุฮัมมัด

ซัมซัม คือ ชื่อบ่อน้ำใต้ดินในบริเวณมัสยิดอัลฮะรออม นครเมกกะฮ์